

L'ODYSSEE D'HOMERE

ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μαλακὰ πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω·
πολλὰ δ' ὄγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,
[5] ἀρνύμενος ἣν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.
Ἄλλ' οὐδ' ὣς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ·
αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο·
νήπιοι, οἱ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἡελίοιο
ἦσθιοι· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
[10] Τῶν ἀμόθεν γε, θεᾶ, θύγατερ Διός, εἰπέ καὶ ἡμῖν.
Ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἰπὺν ὄλεθρον,
οἴκοι ἔσαν, πόλεμόν τε πεφευγότες ἠδὲ θάλασσαν·
τὸν δ' οἶον, νόστου κεχρημένον ἠδὲ γυναικός,
Νύμφη πότνι ἔρυκε Καλυψώ, δῖα θεάων,
[15] ἐν σπέσσι γλαφυροῖσι, λιλαιομένη πόσιν εἶναι.
Ἄλλ' ὅτε δὴ ἔτος ἦλθε, περιπλομένων ἐνιαυτῶν,
τῶ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἰκόνδε νέεσθαι
εἰς Ἰθάκην· οὐδ' ἔνθα πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων,
καὶ μετὰ οἴσι φίλοισι. Θεοὶ δ' ἐλέαιρον ἅπαντες,
[20] νόσφι Ποσειδάωνος· ὁ δ' ἀσπερχὲς μενέαινε
ἀντιθέῳ Ὀδυσῆϊ, πάρος ἦν γαῖαν ἰκέσθαι.
Ἄλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας
Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαΐαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,
οἱ μὲν δυσσομένου Ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος
[25] ἀντιῶν ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἐκατόμβης.
Ἔνθ' ὄγε τέρπετο δαιτὶ παρήμενος· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
Ζηνὸς ἐνὶ μεγάροισιν Ὀλυμπίου ἀθρόοι ἦσαν.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
μνήσατο γὰρ κατὰ θυμόν ἀμύμονος Αἰγίσθοιο,
[30] τὸν ῥ' Ἀγαμεμνονίδης τηλεκλυτὸς ἔκταν Ὀρέστης·
τοῦ ὄγ' ἐπιμησθεῖς ἔπε ἀθανάτοισι μετηύδα·
ὦ πόποι, οἶον δὴ νῦ θεοὺς βροτοὶ αἰτιώωνται.
Ἐξ ἡμέων γὰρ φασὶ κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῆσιν ἀτασθαλίησιν ὑπέρμορον ἄλγε' ἔχουσιν.
[35] ὣς καὶ νῦν Αἰγισθος ὑπέρμορον Ἀτρεΐδαο
γῆμ' ἄλοχον μνηστῆν, τὸν δ' ἔκτανε νοστήσαντα,
εἰδῶς αἰπὺν ὄλεθρον· ἐπεὶ πρό οἱ εἶπομεν ἡμεῖς,
Ἑρμείαν πέμψαντες, εὐσκοπον Ἀργειφόντην,
μήτ' αὐτὸν κτείνειν μήτε μνάσθαι ἄκοιτιν·
[40] ἐκ γὰρ Ὀρέσταο τίσις ἔσσειται Ἀτρεΐδαο,
ὀππότε ἂν ἠβήσῃ τε καὶ ἦς ἰμείρεται αἴης.
ὣς ἔφαθ' Ἑρμείας· ἀλλ' οὐ φρένας Αἰγίσθοιο
πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέων· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀπέτισεν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
[45] ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κρονίδη, ὕπατε κρειόντων,
καὶ λίην κείνός γε εὐικότι κεῖται ὀλέθρῳ·
ὥς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος ὅτις τοιαῦτά γε ρέζοι.
Ἄλλὰ μοι ἄμφ' Ὀδυσῆϊ δαίφροني δαίεται ἦτορ,
δησμόρῳ, ὃς δὴ δηθὰ φίλων ἄπο πῆματα πάσχει·
[50] νῆρῳ ἐν ἀμφιρύτῃ, ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης·
νῆσος δεινδρήεσσα, θεὰ δ' ἐν δώματα ναιεῖ,
Ἄτλαντος θυγάτηρ ὀλοόφρονος, ὅστε θαλάσσης
πάσης βένθεα οἶδεν, ἔχει δέ τε χίονας αὐτὸς
μακρὰς, αἷ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσιν.
[55] Τοῦ θυγάτηρ δύστηνον ὀδυρόμενον κατερύκει,
αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἰμυλίοισι λόγοισιν
θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται· αὐτὰρ Ὀδυσσεύς,
ἰέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρῶσκοντα νοῆσαι
ἦς γαίης, θανέειν ἰμείρεται. Οὐδέ νῦ σοὶ περ
[60] ἐντρέπεται φίλον ἦτορ, Ὀλύμπιε. Οὐ νύ τ' Ὀδυσσεύς
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ χαρίζετο ἱερὰ ρέζων
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ· τί νύ οἱ τόσον ὠδύσαο, Ζεῦ;
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς·

τέκνον, ἐμὸν ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων.
[65] Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην,
ὅς τερὶ μὲν νόον ἐστὶ βροτῶν, περί δ' ἰρὰ θεοῖσιν
ἀθανάτοισιν ἔδωχε, τοὶ οὐρανὸν εὐρύν ἔχουριν;
ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσχελὲς αἰεὶ
Κύλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν,
[70] ἀντίθεον Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον
παῖσιν Κυκλώπεσσι· Θόωσα δέ μιν τέκε Νύμφη,
Φόρκυνος θυγάτηρ, ἀλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος,
ἐν στέσσι γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.
Ἐκ τοῦ δὴ Ὀδυσῆα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
[75] οὔτι κατακτείνει, πλάζει δ' ἀπὸ πατρίδος αἴης.
Ἄλλ' ἄγεθ', ἡμεῖς οἶδε περιφραζώμεθα τάντες
νόστον, ὅπως ἔλθῃσι Ποσειδάων δὲ μεθήσει
ὄν χόλον· οὐ μὲν γάρ τι δυνησεται ἀντία πάντων
ἀθανάτων ἀέκητι θεῶν ἐριδαινέμεν οἶος.
[80] Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυχῶπις Ἀθήνη·
ὦ πάτερ ἡμέτερε, Κπονίδη, ὕπατε χρειώντων,
εἰ μὲν δὴ νῦν τοῦτο φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
νοστήσαι Ὀδυσῆα δαίφρονα ὄνδε δόμονδε·
Ἑρμείαν μὲν ἔπειτα, διάκτορον Ἀργειφόντην,
[85] νῆσον ἐς Ὡλυγίην ὀτρύνομεν, ὄφρα τάχιστα
Νύμφη εὐπλοκάηω εἶπη νημερτέα βουλήν,
νόστον Ὀδυσσεῆος ταλασίφρονος, ὥς κε νέηται.
Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν
μᾶλλον ἐποτρύνω, καὶ οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,
[90] εἰς ἀγορὴν καλέσαντα καρηκομῶντας Ἀχαιοὺς
παῖσι μνηστήρεσσιν ἀπειπέμεν, οἶτε οἱ αἰεὶ
μῆλ' ἀδινὰ σφάζουσι χαὶ εἰλίποδας ἔλικας βοῦς.
Πέμπω δ' ἐς Σπάρτην τε καὶ ἐς Πύλον ἡμαθόεντα,
νόστον πευσόμενον πατρὸς φίλου, ἦν που ἀκούσῃ,
[95] ἠδ' ἴνα μιν κλέος ἐσθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἔχῃσιν.
Ὡς εἰποῦς ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
ἀμβρόσια, χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὕγρην,
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο.
Εἶλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὀξεί χαλκῶ,
[100] βριθῦ, μέγα, στιβαρόν, τῷ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν
ἠρώων, τοῖσιν τε κοτέσσεται ὄβριμοπάτηρ.
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρῆνων ἀΐξασα·
στῆ δ' Ἰθάκης ἐνὶ δήμῳ ἐτὶ προθύροις Ὀδυσῆος,
οὐδοῦ ἐπ' αὐλείου· παλάμη δ' ἔχε χάλκεον ἔγχος,
[105] εἰδομένη ξείνῳ, Ταφίων ἠγήτορι, Μέντη.
Εὔρε δ' ἄρα μνηστήρας ἀγήνορας· οἱ μὲν ἔπειτα
πεσσοῖσι προτάποιθε θυράων θυμὸν ἔτερπον,
ἦμενοι ἐν ρινοῖσι βοῶν, οὓς ἔκτανον αὐτοί.
Κήρυκες δ' αὐτοῖσι καὶ ὀτρηροὶ θεράποντες
[110] οἱ μὲν ἄρ' οἶνον ἔμισγον ἐνὶ κρητῆρσι καὶ ὕδωρ,
οἱ δ' αὐτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας
νίζον καὶ προτίθεντο, ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.
Τὴν δὲ πολὺ πρῶτος ἴδε Τηλέμαχος θεοειδής·
ἦστο γὰρ ἐν μνηστήρσι, φίλον τετιμημένος ἦτορ,
[115] ὁσόμενος πατέρ' ἐσθλὸν ἐνὶ φρεσίν, εἶποθεν ἐλθῶν
μνηστήρων τῶν μὲν σκέδασιν κατὰ δῶματα θείη,
τιμὴν δ' αὐτὸς ἔχοι καὶ κτήμασιν οἷσιν ἀνάσσοι.
Τὰ φρονέων, μνηστήρσι μεθήμενος, εἶσιδ' Ἀθήνην.
Βῆ δ' ἰθὺς προθύροιο, νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ,
[120] ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν· ἐγγύθι δὲ στάς
χειρ' ἔλε δεξιτερὴν καὶ ἐδέξατο χάλκεον ἔγχος,
καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Χαῖρε, ξεῖνε, παρ' ἄμμι φιλήσεται· αὐτὰρ ἔπειτα
δείπνου πασσάμενος μυθήσεται ὅττεό σε χρή.
[125] Ὅς εἰπὼν ἠγεῖθ', ἠ δ' ἔσπετο Παλλὰς Ἀθήνη.
Οἱ δ' ὅτε δὴ ῥ' ἔντοσθεν ἔσαν δόμου ὑψηλοῖο,
ἔγχος μὲν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὴν,
δουροδόκης ἔντοσθεν εὐξόου, ἐνθα περ ἄλλα
ἔγχε' Ὀδυσσεῆος ταλασίφρονος ἴστατο πολλά·

[130] αὐτήν δ' ἔς θρόνον εἶσεν ἄγων, ὑπὸ λιτα πετάσσας
καλόν, δαιδάλεον· ὑπὸ δὲ θρῆνυς ποσὶν ἦεν.
Πᾶρ δ' αὐτὸς κλισμὸν θέτο ποικίλον, ἔκτοθεν ἄλλων
μνηστήρων· μὴ ξεῖνος ἀνηθείς ὀρυμαγδῶ,
δείπνω ἀδδήσειεν, ὑπερφιάλοισι μετελθῶν,
[135] ἠδ' ἵνα μιν περὶ πατρὸς ἀποικομέποιο ἔροιτο.
Χέρνιβα δ' ἀμφιπολος προχῶφ ἐπέχευε φέρουσα,
καλῆ, χρυσαίη, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
νίφασθαι· παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνουσε τράπεζαν.
Σῆτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
[140] εἶδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα, χαριζομένη παρεόντων·
[δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
παντοίων, παρὰ δὲ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα·]
κῆρυξ δ' αὐτοῖσιν θάμ' ἐπῶχετο οἰνοχοεύων.
Ἐς δ' ἦλθον μνηστῆρες ἀγήνορες· οἱ μὲν ἔπειτα
[145] ἐξείης ἔζοντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε.
Τοῖσι δὲ κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν·
σίτον δὲ δμωαὶ παρενήνεον ἐν κανέοισιν·
κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο.
Οἱ δ' ἐπ' ὀνειάθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
[150] Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο
μνηστῆρες, τοῖσιν μὲν ἐνὶ φρεσὶν ἄλλα μεμῆλει,
μολπή τ' ὀρχηστὺς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.
Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶν κίθαριν περικαλλέα θῆκεν
Φημίω, ὅς ρ' ἦειδε παρὰ μνηστῆρσιν ἀνάγκη·
[155] ἦτοι ὁ φορμίζων ἀνεβάλλετο καλὸν ἀείδειν.
Αὐτὰρ Τηλέμαχος προσέφη γλαυκῶπιπ Ἀθήνην,
ἄγχι σχῶν κεφαλῆν, ἵνα μὴ πευθοῖαθ' οἱ ἄλλοι·
Ζεῖνε φίλ', ἦ καὶ μοι νεμεσήσεται ὅττι κεν εἴπω·
τούτοισιν μὲν ταῦτα μέλει, κίθαρις καὶ ἀοιδῆ,
[160] ρεῖ', ἐπεὶ ἀλλότριον βίοτον νήποιον ἔδουσιν,
ἀνέρος, οὗ δὴ που λεύκ' ὀστέα πύθεται ὄμβρω,
κείμεν' ἐπ' ἠπέιρου, ἦ εἰν ἀλὶ κῦμα κυλίνδει.
Εἰ κεῖνόν γ' Ἰθάκηνδε ἰδοῖατο νοστήσαντα,
πάντες κ' ἀρησαίατ' ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι
[165] ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.
Νῦν δ' ὁ μὲν ὥς ἀπόλωλε κακὸν μόρον, οὐδέ τις ἡμῖν
θαλπωρῆ, εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
φησὶν ἐλεύσεσθαι· τοῦ δ' ὤλετο νόστιμον ἡμᾶρ.
'Ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
[170] τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆς;
ὀπποῖης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο; πῶς δέ σε ναῦται
ἦγαγον εἰς Ἰθάκην; τίνες ἔμμεναι εὐχετόωνται;
οὐ μὲν γὰρ τί σε πεζὸν ὄϊομαι ἐνθάδ' ἰκέσθαι.
Καί μοι τοῦτ' ἀγόρευσον ἐτήτυμον, ὄφρ' εὖ εἰδῶ·
[175] ἠὲ νέον μεθέπεις, ἦ καὶ πατρῷός ἐσσι
ξεῖνος; ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἀνέρες ἡμέτερον δῶ
ἄλλοι, ἐπεὶ καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
τοιγὰρ ἐγὼ τοι ταῦτα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
[180] Μέντης Ἀγχιάλιο δαΐφρονος εὐχομαι εἶναι
υἱὸς, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.
Νῦν δ' ὦδε ξὺν νηὶ κατήλυθον ἠδ' ἐτάροισιν,
πλέων ἐπὶ οἴνοπα πόντον ἐπ' ἀλλοθρόους ἀνθρώπους,
ἔς Τεμέσην μετὰ χαλκόν, ἄγω δ' αἴθωνα σίδηρον.
[185] Νηῦς δέ μοι ἠδ' ἔστηκεν ἐπ' ἀγροῦ νόσφι πόλης,
ἐν λιμένι Ρεῖθρω, ὑπὸ Νηΐω ὑλήεντι.
Χεῖνοι δ' ἀλλήλων πατρῷοι εὐχόμεθ' εἶναι
ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ τε γέροντ' εἴρηαι ἐπελθῶν
Λαέρτην ἦρωα· τὸν οὐκέτι φασὶ πόλινδε
[190] ἔρχεσθ', ἀλλ' ἀπάνευθεν ἐπ' ἀγροῦ πῆματα πάσχειν,
γρηῖ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἦ οἱ βρῶσιν τε πόσιν τε
παρτιθεῖ, εὐτ' ἂν μιν κάματος κατὰ γυῖα λάβησιν,
ἐρπύζοντ' ἀνὰ γουνὸν ἀλωῆς οἰνοπέδοιο·
νῦν δ' ἦλθον· δὴ γὰρ μιν ἔφαντ' ἐπιδήμιον εἶναι,
[195] σὸν πατέρ'· ἀλλὰ νυ τόνγε θεοὶ βλάπτουσι κελεύθου.

Οὐ γάρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀδυσσεύς,
ἀλλ' ἔτι που ζωὸς κατερύκεται εὐρέϊ πόντῳ,
νήσω ἐν ἀμφιρύτῃ· χαλεποὶ δέ μιν ἄφδρες ἔχουσιν,
ἄγριοι, οἳ που κείνον ἐρυκανόως ἄεκοντα.
[200] Αὐτὰρ νῦν τοι ἐγὼ μαντεύσομαι, ὡς ἐνὶ θυμῷ
ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ ὡς τελέεσθαι οἴω,
οὔτε τι μάντις ἐὼν οὔτ' οἰωνῶν σάφα εἰδώς·
οὔτοι ἔτι δηρὸν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἴης
ἔσσεται, οὐδ' εἶπερ τε σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσιν·
[205] φράσεται ὡς κε νέηται, ἐπεὶ πολυμήχανός ἐστιν.
Ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
εἰ δὴ ἐξ αὐτοῖο τόσος παῖς εἷς Ὀδυσῆος.
Αἰνῶς γὰρ κεφαλὴν τε καὶ ὄμματα καλὰ ἔοικας
κείνῳ· ἐπεὶ θαμὰ τοῖον ἐμισγόμεθ' ἀλλήλοισιν,
[210] πρὶν γε τὸν ἐς Τροίην ἀναβήμεναι, ἔνθα περ ἄλλοι
Ἀργείων οἳ ἄριστοι ἔβαν κοίλης ἐπὶ νηυσίν·
ἐκ τοῦδ' οὔτ' Ὀδυσῆα ἐγὼν ἴδον οὔτ' ἐμὲ κείνος.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα·
τοιγὰρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε, μάλ' ἀτρεκέως ἀγορεύσω.
[215] Μήτηρ μὲν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι, αὐτὰρ ἐγὼ γε
οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἐὼν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
Ὡς δὴ ἐγὼ γ' ὄφελον μάκαρός νύ τεν ἔμμεναι υἱὸς
ἀνέρος, ὃν κτεάτεσσιν ἐοῖς ἐπὶ γῆρας ἔτετμεν·
νῦν δ' ὃς ἀποτμότατος γενετο θνητῶν ἀνθρώπων,
[220] τοῦ μὲκ φασι γενέσθαι· ἐπέ σὺ με τοῦτ' ἐπεεῖνεις.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
οὐ μς τοι γενεὴν γε θεοὶ νώνυμνον ὀπίσσω
θῆκαν, ἐπεὶ σέγε τοῖον ἐγεῖνατο Πηνελόπεια.
Ἄλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπε καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον·
[225] τίς δαῖς, τίς δὲ ὄμιλος ὃδ' ἔπλετο; τίπτε δέ σε χρεώ;
εἰλαπίνη ἢ γάμος; ἐπεὶ οὐκ ἔρανος τάδε γ' ἐστίν.
ἴσσω μοι ὑβρίζοντες ὑπερφιάλως δοκέουσιν
δαίνυσθαι κατὰ δῶμα· νεμεσσήσαιτό κεν ἀνὴρ
αἴσχεα πόλλ' ὀρόων, ὅστις πιτυτός γε μετέλθοι.
[230] Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα·
ξεῖν'· ἐπεὶ ἄρ δὴ ταῦτά μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλάξ·
μέλλεν μὲν ποτε οἶκος ὃδ' ἀφνειὸς καὶ ἀμύμων
ἔμμεναι, ὄφρ' ἔτι κείνος ἀνὴρ ἐπιδήμιος ἦεν·
νῦν δ' ἐτέρως ἐβάλλοντο θεοὶ κακὰ μητιόωντες,
[235] οἳ κείνον μὲν ἄιστον ἐποίησαν περὶ πάντων
ἀνθρώπων. Ἐπεὶ οὐ κε θανόντι περ ὦδ' ἀκαχοίμην,
εἰ μετὰ οἷς ἐτάροισι δάμη Τρώων ἐνὶ δήμῳ,
ἠὲ φίλων ἐν χερσίν, ἐπεὶ πόλεμον τολύπευσεν·
τῷ κέν οἱ τύμβον μὲν ἐποίησαν Παναχαιοί,
[240] ἠδὲ κε καὶ ᾧ παιδὶ μέγα κλέος ἦρατ' ὀπίσσω.
Νῦν δέ μιν ἀκλειῶς Ἄρπυιαι ἀνηρείψαντο·
ᾧχετ' αἴστος, ἄπυστος, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
κάλλιπεν· οὐδ' ἔτι κείνον ὀδυρόμενος στεναχίζω
οἶον, ἐπεὶ νύ μοι ἄλλα θεοὶ κακὰ κήδε' ἔτευξαν.
[245] Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι,
Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,
ἠδ' ὄσσοι κρاناὴν Ἰθάκην κάτα κοιρανέουσιν,
τόσσοι μητέρ' ἐμὴν μνῶνται, δὲ οἶκον.
Ἢ δ' οὔτ' ἀρνεῖται στυγερὸν γάμον οὔτε τελευτὴν
[250] ποιῆσαι δύναται· τοὶ δὲ φθινύθουσιν ἔδοντες
οἶκον ἐμόν· κάχα δὴ με διαρραίσουσι καὶ αὐτόν.
Τὸν δ' ἐπαλαστήσασα πρᾶσηύδα Παλλὰς Ἀθήνη·
ὦ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποικομένου Ὀδυσῆος
δεύη, ὃ κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφείη.
[255] Εἰ γὰρ νῦν ἐλθὼν δόμου ἐν πρώτῃσι θύρῃσιν
σταίη, ἔχων πηληκα καὶ ἀσπίδα καὶ δύο δοῦρε,
τοῖος ἐὼν, οἶόν μιν ἐγὼ τὰ πρῶτ' ἐνόησα,
οἶκῳ ἐν ἡμετέρῳ πίνοντά τε τερπόμενόν τε,
ἐξ Ἐφύρης ἀνιόντα παρ' Ἴλον Μερμερίδα·
[260] ᾧχετο γὰρ καὶ κείσε θοῆς ἐπὶ νηὸς Ὀδυσσεύς,
φάρμακον ἀνδροφόνον διζήμενος, ὄφρα οἱ εἶη

ιούς χρίεσθαι χαλκήρεας· ἀλλ' ὁ μὲν οὐ οἱ
δῶκεν, ἐπεὶ ρα θεοὺς νημεσίζετο αἰὲν ἔοντας·
ἀλλὰ πατήρ οἱ δῶκεν ἐμός· φιλέεσκε γὰρ αἰνῶς·
[265] τοῖος ἔων μνηστῆρσιν ὁμιλήσειεν Ἵδυσσεύς,
πάντες κ' ὠκύμοροί τε γενοίατο πικρόγαμοί τε.
Ἄλλ' ἦτοι μὲν ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ἢ κεν νοστήσας ἀπετίσεται, ἢ καὶ οὐκί,
οἷσιν ἐνὶ μεγάροισι· σὲ δὲ φράζεσθαι ανῶγα,
[270] ὅππως κε μνηστῆρας ἀπώσσει ἐκ μεγάποιο.
Εἰ δ', ἄγε νῦν ξυνίει, καὶ ἐμῶν ἐμπάζω μύθων·
αὔριον εἰς ἀγορὴν καλέσας ἥρωας Ἀχαιοὺς,
μῦθον πέφραδε πᾶσι, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυποι ἔστων.
Μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα ακίδνασθαι ἄνωχθι·
[275] μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι,
ἄψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρός μέγα δυναμένοιο·
οἱ δὲ γάμον τεύξουσι καὶ ἀρτυνέουσιν ἔεδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.
Εοὶ δ' αὐτῶ πυκινῶς ὑποθήσομαι, αἶ κε πίθηαι·
[280] νῆ' ἄρσας ἐρέτησιν ἐείκοσιν, ἦτις ἀρίστη,
ἔρχεο πευσόμενος πατρός δὴν οἰχομένοιο·
ἦν τίς τοι εἴπησι βροτῶν, ἢ ὅσσαν ἀκούσης
ἐκ Διός, ἦτε μάλιστα φέρει κλέος ἀνθρώποισιν.
Πρῶτα μὲν ἐς Πύλον ἐλθέ καὶ εἶρεο Νέστορα δῖον·
[285] κείθεν δὲ Σπάρτηνδε παρὰ ξανθὸν Μενέλαον·
ὅς γὰρ δεύτατος ἦλθεν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
Εἰ μὲν κεν πατρός βίοτον καὶ νόστον ἀκούσης,
ἦ τ' ἄν, τρυχόμενός περ, ἔτι τλαίης ἐνιασοτόν·
εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσης μηδ' ἔτ' ἔόντος,
[290] νοστήσας δὴ ἔπειτα φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν,
σῆμά τέ οἱ χεῦται καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεῖξαι
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε, καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.
Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσης τε καὶ ἔρξης,
φράζεσθαι δὴ ἔπειτα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν,
[295] ὅππως κε μνηστῆρας ἐνὶ μεγάροισι τεοῖσιν
κτείνης, ἢ ἐ δόλω ἢ ἀμφαδόν· οὐδέ τί σε χρὴ
νηπιᾶς ὀχέειν, ἐπεὶ οὐκέτι τηλίκος ἐσσί.
ἢ οὐκ αἶεις, οἷον κλέος ἔλλαβε δῖος Ὀρέστης
πάγτας ἐπ' ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἔκτανε πατροφονῆα,
[300] Αἴγισθον δολόμητιν, ὅς οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα·
καὶ σύ, φίλος ---- μάλ' αἰ γάρ σ' ὀρόω καλὸν τε μέγαντε
ἄλκιμος ἔσς', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπη.
Αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη
ἠδ' ἐτάπους, οἷ πού με μάλ' ἀσχαλώωσι μένοντες·
[305] σοὶ δ' αὐτῶ μελέτω, καὶ ἐμῶν ἐμπάζω μύθων.
Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠΐδα·
ξεῖν', ἦτοι μὲν ταῦτα φίλα φρονέων ἀγορεύεις,
ὥστε πατήρ ῶ παιδί, καὶ οὔποτε λήσομαι αὐτῶν.
Ἄλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, ἐπειγόμενός περ ὁδοῖο,
[310] ὄφρα λοεσσάμενός τε, τεταρπόμενός τε φίλον κῆρ,
δῶρον ἔχων ἐπὶ νῆα κίης, χαίρων ἐνὶ θυμῶ,
τιμῆεν, μάλ' αἰ καλὸν, ὅ τοι κειμήλιον ἔσται
ἐξ ἐμεῦ· οἷα φίλοι ξεῖνοι ξεῖνοισι διδοῦσιν.
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
[315] μή μ' ἔτι νῦν κατέρυκε, λιλαιόμενόν περ ὁδοῖο.
Δῶρον δ', ὅττι κέ μοι δοῦναι φίλον ἦτορ ἀνώγει,
αὐτίς ἀνερχομένῳ δόμεναι οἰκόνδε φέρεσθαι,
καὶ μάλ' αἰ καλὸν ἐλών· σοὶ δ' ἄξιον ἔσται ἀμοιβῆς.¶
Ἡ μὲν ἄρ' ὥς εἰποῦς' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
[320] ὄρνις δ' ὥς ἀνοπαῖα διέπτατο· τῶ δ' ἐνὶ θυμῶ
θῆκε μένος καὶ θάρσος, ὑπέμνησέν τέ ἐ πατρός
μᾶλλον ἔτ' ἢ τὸ πάρειθεν. Ὁ δὲ, φρεσὶν ἦσι νοήσας,
θάμβησεν κατὰ θυμόν· ὅσατο γὰρ θεὸν εἶναι.
Αὐτίκα δὲ μνηστῆρας ἐπώχετο ἰσόθεος φῶς.
[325] Τοῖσι δ' αἰοιδὸς αἶιδα περικλυτὸς, οἱ δὲ σιωπῇ
εἶατ' ἀκούοντες· ὁ δ' Ἀχαιῶν νόστον αἶιδεν
λυγρόν, ὃν ἐκ Τροίης ἐπετείλατο Παλλὰς Ἀθήνη.

Τοῦ δ' ὑπερωϊόθεν φρεσι σύνθετο θέσπιν ἀοιδὴν
κούρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια·
[330] κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο,
οὐκ οἶη, ἅμα τῆγε καὶ ἀμφίπολοι δὺ' ἔποντο.
Ἦ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο διὰ γυναικῶν,
στῆ ρα παρὰ σταθυμὸν τέγεος πύκα ποιητοῖο,
ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα·
[335] ἀμφίπολος δ' ἄρα οἱ κεδνὴ ἐκάτερθε παρέστη.
Δακρύσασα δ' ἔπειτα προσηύδα θεῖον ἀοιδόν·
Φῆμιε, πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτῆρια οἶδας,
ἔργ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τάτε κλείουσιν ἀοιδοί·
τῶν ἓν γέ σφιν ἄειδε παρήμενος, οἱ δὲ σιωπῆ
[340] οἶνον πινόντων· ταύτης δ' ἀποπαυέ' ἀοιδῆς
λυγρῆς, ἥ τε μοι αἰεὶ ἐνὶ στήθεσσι φίλον κῆρ
τείρει· ἐπεὶ με μάλιστα καθίκετο πένθος ἄλαστον.
Τοίην γὰρ κεφαλὴν ποθέω, μεμνημένη αἰεὶ
ἀνδρὸς, τοῦ κλέος εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.
[345] Τὴν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠὔδα·
μῆτερ ἐμῆ, τί τ' ἄρα φθονέεις ἐρίηρον ἀοιδόν
τέρπειν, ὅππῃ οἱ νόος ὄρνυται; οὐ νύ τ' ἀοιδοὶ
αἴτιοι, ἀλλὰ ποθι Ζεὺς αἴτιος ὅστε δίδωσιν
ἀνδράσιν ἀλφιστῆσιν, ὅπως ἐθέλῃσιν, ἐκάστω.
[350] Τοῦτ' οὐ νέμεις, Δαναῶν κακὸν οἶτον αἰδέειν·
τὴν γὰρ ἀοιδεὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἀνθρώποι,
ἦ τις ἀκούοντεςσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.
Σοὶ δ' ἐπιτολμάτω κραδίη καὶ θυμὸς ἀκούειν·
οὐ γὰρ Ὀδυσσεὺς οἶος ἀπώλεσε νόστιμον ἦμαρ
[355] ἐν Τροίῃ, πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι φῶτες ὄλοντο.
Ἄλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
ἔργον ἐποίχεσθαι· μῦθος δ' ἀνδρεσσι μελήσει
πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· τοῦ γὰρ κράτος ἔστ' ἐνὶ οἴκῳ.
[360] Ἦ μὲν θαμβήσασα πάλιν οἰκόνδε βεβήκει·
πειδὸς γὰρ μῦθον πεπνυμένον ἔνθετο θυμῷ.
Ἔς δ' ὑπερῷ' ἀναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν,
κλαῖεν ἔπειτ' ὠδυσηῖα, φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ ὕπνον
ἠδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.
[365] Μνηστῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγα ἄρα σκίοεντα·
πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.
Τοῖσι δὲ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἤρχετο μύθων·
Μητρὸς ἐμῆς μνηστῆρες, ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντες,
νῦν μὲν δαινύμενοι τερπώμεθα, μηδὲ βοητὺς
[370] ἔστω· ἐπεὶ τόγε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ
τοιοῦδ', οἶος ὅδ' ἐστὶ, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδῆν.
Ἦῶθεν δ' ἀγορήνδε καθεζώμεσθα κιόντες
πάντες, ἴν' ὑμῖν μῦθον ἀπλεγέως ἀποείπω,
ἐξιέναι μεγάρων· ἄλλας δ' ἀλεγύνετε δαΐτας,
[375] ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, ἀμειβόμενοι κατὰ οἴκους.
Εἰ δ' ὑμῖν δοκεῖ τόδε λωΐτερον καὶ ἄμεινον
ἔμμεναι, ἀνδρὸς ἐνὸς βίοτον νήποιον ὀλέσθαι,
κείρετ' ἐγὼ δὲ θεοὺς ἐπιβώσομαι αἰὲν ἐόντας,
αἴ κέ ποθι Ζεὺς δῶσι παλίντιτα ἔργα γενέσθαι·
[380] νήποινοὶ κεν ἔπειτα δόμων ἔντοσθεν ὀλοισθε.
Ὡς εἶπ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὁδᾶξ ἐν χεῖλεσι φύντες
Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
Τὸν δ' αὖτ' Ἀντίνοος προσέφη, Εὐπίθεος υἱός·
Τηλέμαχ', ἦ μάλα δὴ σε διδάσκουσιν θεοὶ αὐτοὶ
[385] ὑπαγόρην τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέως ἀγορεύειν·
μὴ σέγ' ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλῆα Κρονίων
ποιήσειεν· ὅ τοι γενεῆ πατρῴων ἐστίν.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠὔδα·
Ἀντίνο, ἦ καὶ μοι νεμεήσεται ὅττι κεν εἶπω;
[390] καὶ κεν τοῦτ' ἐθέλοιμι, Διὸς γε διδόντος, ἀρέσθαι.
Ἦ φῆς τοῦτο κάκιστον ἐν ἀνθρώποισι τετύχθαι;
οὐ μὲν γὰρ τι κακὸν βασιλευμέν· αἰψὰ τέ οἱ δῶ
ἀφνειὸν πέλεται, καὶ τιμηστέρος αὐτός.

Ἄλλ' ἦτοι βασιλῆες Ἀχαιῶν εἰσι καὶ ἄλοι
[395] πολλοὶ ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, νέοι ἠδὲ παλαιοί·
τῶν κέν τις τόδ' ἔχῃσιν, ἐπεὶ θάνε διὸς Ὀδυσσεύς·
αὐτὰρ ἐγὼν οἴκοιο ἄναξ ἔσομ' ἡμετέροιο.
καὶ δμῶων, οὓς μοι ληίσσατο διὸς Ὀδυσσεύς
Τὸν δ' αὐτ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἀντιον ἠῦδα·
[400] Τηλέμαχ', ἦτοι ταῦτα θεῶν ἐν γούνασι κεῖται,
ὅστις ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ βασιλεύσει Ἀχαιῶν·
κτῆματα δ' αὐτὸς ἔχοις καὶ δώμασιν οἴσιν ἀνάσσοις.
Μὴ γὰρ ὄγ' ἔλθοι ἀνὴρ, ὅστις σ' ἀέκοντα βίηφι
κτῆματ' ἀπορραΐσει, Ἰθάκης ἔτι ναιεταώσης.
[405] Ἄλλ' ἐθέλω σε, φέριστε, περὶ ξείνοιο εἰρῆναι
ὀππόθεν οὔτος ἀνὴρ, ποίης δ' ἐξ εὔχεται εἶναι
γαίης· ποῦ δέ νύ οἱ γενεὴ καὶ πατρίς ἄρουρα·
ἢ τίς ἀγγίην πατρὸς φέρει ἐρχομένοιο,
ἢ ἔδον αὐτοῦ χρεῖος ἐελδόμενος τόδ' ἰκάνει;
[410] οἷον ἀναΐξας ἄφαρ οἴχεται, οὐδ' ὑπέμεινεν
γνώμεναι· οὐ μὲν γὰρ τι κακῶ εἰς ὦπα ἐώκει.
Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἠῦδα·
Εὐρύμαχ', ἦτοι νόστος ἀπώλετο πατρὸς ἑμοῖο·
οὔτ' οὔν ἀγγελίης ἔτι πείθομαι, εἶποθεν ἔλθοι,
[415] οὔτε θεοπροπίης ἐμπάζομαι, ἦντινα μήτηρ
ἔς ἐγαρον καλέσασα θεοπρόπον ἐξερέηται.
Χεῖνος δ' οὔτος ἐμὸς πατρῷος ἐκ Τάφου ἐστίν·
Μέντης δ' Ἀγχιάλιο δαΐφρονος εὔχεται εἶναι
υἱὸς ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσει.
[420] ὡς φάτο Τηλέμαχος· φρεσὶ δ' ἀθανάτην θεὸν ἔγνω.
Οἱ δ' εἰς ὄρηστύν τε καὶ ἱμερόεσσαν ἀοιδὴν
τεψάμενοι τέρποντο· μένον δ' ἐπὶ ἔσπερον ἐλθεῖν.
Τοῖσι δὲ τερπομένοισι μέλας ἐπὶ ἔσπερος ἦλθεν·
δὴ τότε κακκείοντες ἔβαν οἰκόνδε ἕκαστος.
[425] Τηλέμαχος δθι οἱ θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς
ὑψηλὸς δέδυμητο, περισκέπτω ἐνὶ χώρῳ,
ἔνθ' ἔβη εἰς εὐνὴν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων.
Τῷ δ' ἄρ' ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε κέδν' εἰδυῖα
Εὐρύκλει', ὦπος θυγάτηρ Πεισηνορίδαο·
[430] τὴν ποτε Λαέρτης πρίατο κτεάτεσσιν ἐοῖσιν,
πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν, ἐεικοσάβοια δ' ἔδωκεν·
ἴσα δὲ μιν κεδνῇ ἀλόχῳ τίεν ἐν μεγάροισιν,
εὐνῇ δ' οὔποτ' ἔμικτο· χόλον δ' ἀλέεινε γυναικός·
ἢ οἱ ἄμ' αἰθομένας δαΐδας φέρε, καὶ ἐ μάλιστα
[435] δμῶάων φιλέεισκε, καὶ ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα.
ὠῖξεν δὲ θύρας θαλάμου πυκα ποιητοῖο·
ἔξετο δ' ἐν λέκτρῳ, μαλακὸν δ' ἔκδυε χιτῶνα·
καὶ τὸν μὲν γραίης τυκιμηδέος ἔμβαλε χερσίν.
Ἦ μὲν τὸν πτύξασα καὶ ἀσκήσασα χιτῶνα,
[440] πασσάλῳ ἀγκρεμάσασα παρὰ τρητοῖς λεχέεισιν,
βῆ ρ' ἴμεν ἐκ θαλάμοιο· θύρην δ' ἐπερυσσε κορώνῃ
ἀργυπέῃ· ἐπὶ δὲ κλη(Υ8151)δ' ἐτανυσσεν ἱμάντι.
Ἔνθ' ὄγε παννύχιος, κεκαλυμμένος οἶδ' ἀώτῳ,
βούλευε φρεσὶν ἦσιν ὁδὸν, τὴν πέφραδ' Ἀθήνη.